

RANA KOMMUNE

Basisdokument

Miljøterapeutisk avdeling

Forord

Miljøterapeutisk avdeling, eller MTA som vi ofte benevnes, er en fagavdeling innen Helse- og sosialavdelingen i Rana kommune.

Basisdokumentet inneholder informasjon om hvem vi er og tjenestene vi yter.

Basisdokumentet er ment å være informativt, som et hjelpemiddel for egne ansatte, samarbeidspartnere, brukere og pårørende.

Tilbakemeldinger tyder på at Basisdokumentet blir benyttet som god og nyttig informasjon blant nye ansatte, i nye brukersaker og hos samarbeidspartnere.

Mer utfyllende informasjon om Rana kommune og MTA finner man på www.rana.kommune.no

Egne ansatte vil dessuten finne diverse dokumentasjon og prosedyrer på intranettsiden [på innsia...](#)

Forrige utgave ble redigert i 2009. Denne utgaven inneholder en del oppdateringer og tilføyelser etter at MTA i juni 2013 hadde vært i drift i 15 år.

*Mo i Rana, desember 2013
Rune Svelle
fagsjef*

Innhold

- 1. Visjon og formål**
- 2. Målsettinger**
- 3. Organisasjon**
- 4. HMS og internkontroll**
- 5. Opplæring**
- 6. Samarbeidsrelasjoner**
- 7. Milepæler i MTA**
- 8. Utviklingsarbeid**

Visjon

MTA skal være med på å gjøre begrepet

Rana kommune til tjeneste...

gjeldende for alle Ranas innbyggere, gjennom å bidra til at innbyggere med funksjonshemming og deres familier får mulighet til deltakelse i lokalsamfunnet.

Verdigrunlaget for all tjenesteyting er likeverd for alle kommunens innbyggere.

Formål

Tjenestetilbudene skal gis i henhold til gjeldende lover og forskrifter, og i nært samarbeid med bruker eller dennes ansvarspersoner.

MTA har ansvar for boligjenester/praktisk bistand og opplæring, dag- og arbeidstilbud, avlastningsbolig, privatavlastning, støttekontaktordning, omsorgslønn og individuelle planer; tjenester som hovedsakelig gis til og nyttes av innbyggere med utviklingshemming / funksjonshemming og deres familier.

«Habilitering» er hovedtilnærmingen i arbeidet.

«dyktiggjøring; planmessig arbeid for at den som er funksjonshemmet pga. sykdom, skade eller lyte, skal utvikle funksjonsevnen og/eller mestringsevnen med sikte på størst mulig selvstendighet og livskvalitet på egne premisser»

Målsettinger

Politisk vedtatte mål for virksomheten

De er tre tjenesteområder innen MTA:

- 1) boligjenester,
- 2) tjenester for hjemmeboende og
- 3) dag- og arbeidstilbud (Rana Arbeidssenter).

Kommunestyret vedtok i 1997 at tjenestene skulle organiseres i en egen fagavdeling, med bakgrunn i forbedringsmuligheter gjennom mer målrettet, systematisk og samordnet bistand til enkeltbrukere, samt å få mer kvalitet ut av ressursene som allerede var bevilget til personer med psykisk utviklingshemming.

Den sentrale innfallsvinkelen i avdelingen skal være det miljøterapeutiske arbeidet:

- brukermedvirkning og familiesamarbeid er en forutsetning i arbeidet
- utvikling av selvstendighet hos brukeren er en viktig del av arbeidet - med den konsekvens at bistandsbehovet hos den enkelte bruker blir mindre
- funksjonshemming må sees på som et misforhold mellom den enkeltes forutsetninger og omgivelsenes krav og forventninger. Økt selvstendighet vil si å redusere dette misforholdet
- ut fra dette tilstrebes en arbeidsform der en søker å redusere funksjonshemmingen gjennom å arbeide både i forhold til personen selv og de omstendighetene han

/hun lever i

- habiliteringsoppgaver vektlegges og dermed blir pedagogiske, sosiale og helsemessige aspekt viktig i miljøterapeutisk arbeid
- utvikling av kompetanse hos brukeren for samfunnsdeltakelse står sentralt
- arbeidet skal ha en individuell og helhetlig form hvor bl.a. problemdefinering, datainnsamling, vurdering/analyse, prioritering med målvalg og tiltak samt evaluering inngår
- forøvrig vil også arbeid av mer praktisk bistandskarakter inngå i det miljøterapeutiske arbeid

Ved samorganisering av de forskjellige tjenestetilbudene innenfor avdelingen, skal vi bidra til at mottakerne oppnår økt kvalitet på tjenestene. Vi skal lette tilgjengeligheten på tjenestene og øke kvaliteten for familier med funksjonshemmede barn, bl.a. gjennom bedre koordinering og samordning av støttekontakt- og avlastningstilbud.

Organisasjon

Helse- og sosialavdelingen er organisert med fire fagavdelinger;

- Psykisk helse og sosiale tjenester
- Helse og rehabilitering
- Barn- og familieavdeling
- Miljøterapeutisk avdeling

I tillegg kommer funksjoner som kommuneoverlege og koordinerende enhet.

Helse- og sosialsjefen rapporterer til rådmannen, og har kontor på rådhuset.

Miljøterapeutisk avdeling

Miljøterapeutisk avdeling ledes av fagsjef og har seksjonsledere for de ulike tjenesteområdene:

- boligjenester (delt inn i to seksjoner)
- tjenester for hjemmeboende
- dag- og arbeidstilbud (Rana Arbeidssenter)

Vi har for tiden besøksadresse MIP, Gulbygget, i Halvor Heyerdals vei 44. Sentralbordnummer 7514 6400

Virksomheten har for det meste tjenester etter Helse- og omsorgstjenesteloven; helsetjenester i hjemmet, praktisk bistand og opplæring, støttekontakt, avlastningstjenester, omsorgslønn og individuell plan og koordinator.

Boligtjenesten

Miljøterapeutisk avdeling ved boligtjenesten gir heldøgns omsorgs - og botilbud for mennesker med utviklingshemming og andre omfattende funksjonshemninger. Rana kommune tilbyr denne tjenesten som et tiltak for å skape et helhetlig, meningsfylt liv for mennesker med utviklingshemming.

Tjenesten er delt i to seksjoner, og yter til sammen tjenester fordelt på 10 avdelinger med døgndrift. Til sammen vel 50 beboere.

Hver beboer leier eller eier sin egen leilighet, og mottar tjenester fra den respektive personalbase. Leilighetenes utforming varierer fra frittliggende selvstendige boliger, til leiligheter under samme tak som personalbasene. Det siste er mest vanlig.

I boligtjenesten kan du få både praktisk bistand og opplæring, og helsehjelp, og du kan også ha støttekontakt. Tilbudet vil konkretiseres i enkeltvedtak. I enkelte situasjoner deles personell med andre.

Primærkontaktfunksjon er etablert rundt hver bruker. Innenfor boligtjenesten arbeides det etter en modell med ansvarsgruppemøter (minimum 1 gang i året) og nærpersonmøter (normalt 6-12 ganger i året).

Kommunal avlastningsbolig gir tjenester til rundt 20 familier, og har kapasitet på inntil 7 plasser. Avlastningen gis etter en nærmere oppsatt plan for hver enkelt bruker.

Seksjon for hjemmeboende.

Miljøterapeutisk avdeling ved seksjon hjemmeboende gir helse- og omsorgstjenester til familier med hjemmeboende barn, unge og voksne med utviklingshemming og andre omfattende funksjonshemminger. Tjenestene gis i form av avlastning, støttekontakt, assistentordninger og omsorgslønn.

Rana kommune tilbyr disse tjenestene for å gi familier med funksjonshemmede barn, unge og voksne, regelmessighet og forutsigbarhet slik at de kan bo hjemme så lenge som mulig sammen med sin familie.

Seksjonen saksbehandler søknader, utarbeider individuelle planer og tjenester. Seksjonen deltar også i ansvarsgruppemøter og har koordineringsansvar i mange av disse sakene.

Rekruttering, godkjenning og oppfølging av private avlastere og støttekontakter inngår også i arbeidet.

Seksjonen yter pr i dag tjenester i omkring 150 brukersaker, hvor ca halvparten utgjør tjenester til familier med barn og unge.

Vi arbeider etter en modell med ansvarsgruppe- og nærpersone møter. Ansvarsgruppemøter gjennomføres 1-2 ganger i året, samler alle involverte samarbeidspartnere, og er det styrende organ vedrørende mål- og metodevalg, utarbeiding av individuell plan etc.

Nærpersone møter gjennomføres hyppigere, samler de som yter tjenester på ulike arenaer, og går gjennom det daglige tjenestetilbudet, aktuelle spørsmål og problemstillinger. Tverretattlig og tverrfaglig samarbeid kjennetegner for øvrig arbeidet.

Rana Arbeidssenter (RAS) eller seksjon for dag- og arbeidstilbud er et kommunalt dagsentertilbud som har tilrettelagte arbeidsplasser og dagsenterplasser, og oppfølging av arbeidstakere i ordinært arbeid. Rundt 60 personer har dagtilbud av ulik form innen virksomheten. Deler av tilbudene hjemles i Lov om helse og omsorgstjenester som pratisk bistand og opplæring.

Samarbeidspartnere er blant annet NAV, videregående skole og det lokale næringsliv.

RAS er inndelt i flere enheter; Vedbua produserer ved i små og store sekker, Systua og Snekkerverkstedet produserer salgsartikler samt andre ting på bestilling, og Pakke- og monteringsavdeling utfører deltjenester for det lokale næringsliv. De fleste artikler finner man for salg i **Vårres Butikk** i samme lokaler.

Rana Arbeidssenter gjennomfører også nærpersonmøter rundt arbeidstakerne / dagsenterbrukerne. Disse møtene tar for seg innhold og målvalg rundt dag- og arbeidstilbudet. De stiller også med en representant på aktuelle ansvarsgruppemøter.

Ved behov deltar representant fra bolig og andre aktuelle instanser på nærpersonmøter på Rana Arbeidssenter, og motsatt.

Det er etablert eget brukerutvalg for dagsentertilbudene, der brukere og representant for Norsk Forening for Utviklingshemmede inngår.

HMS og internkontroll

Rana kommune har en felles HMS-håndbok B-del, som er et styringsverktøy fra Rådmannen. Denne er retningsgivende for alt HMS-arbeid i kommunen og finnes på alle enheter.

Hver enkelt ansatt plikter å melde fra til nærmeste overordnede når avvik oppdages. Rapportering og oppfølging av HMS-arbeidet er leders ansvar, og følger vanlig tjenestevei. Som prinsipp løses oppståtte avvik på lavest mulig nivå.

Hvert personalområde har eget verneombud, som deltar på vernerunder og årlige HMS-kartlegginger i samarbeid med leder.

På intranettsiden til Rana Kommune, "[på innsia...](#)", finner man gjeldende lovverk og avdelingens prosedyrer for miljøterapeutisk arbeid og saksbehandling. MTA benytter fagprogrammet Profil til postjournal og saksbehandling på individnivå.

Rundt tjenestemottakerne er det et etablert møte og beslutningssystem rundt den enkelte bruker, som skal kvalitetssikre den faglige tjenesteproduksjonen.

Opplæring

Fagfeltet og brukernes behov er i stadig endring, dette fører til stadig økende og endrede kompetansebehov i avdelingen.

Avdelingen har kompetanseplan som rulleres årlig, og som danner grunnlag for hvilke kompetansetiltak som prioriteres.

Kompetanse er noe den enkelte opparbeider seg individuelt, gjennom utdanning, arbeid og erfaring, som kommunen (avdelingen) kan nytte seg av.

Målet for kompetanseheving er å ajourføre arbeidstakernes kunnskaper, innøve ferdigheter og påvirke holdninger og ferdigheter.

Opplæringen i avdelingen må betraktes som en del av avdelingens personalpolitikk, og skal være målrettet. Dette for å sikre kvalifiserte og motiverte medarbeidere, som dermed mest mulig effektivt gjennomfører avdelingens oppgaver.

Ca. 2/3 av fagavdelingens årsverk er besatt av personell med fagarbeiderutdanning, ca. 1/3 av personell med treårig høgskoleutdanning hvor ca. halvparten av disse har relevant videreutdanning.

Samarbeidsrelasjoner

Internt i kommunen har avdelingen samarbeid med blant annet PP-tjenesten og undervisningsavdelingen, barnevernet og helsesøstertjenesten. Blant annet for å sikre raskest mulig tilmelding og kommunikasjon rundt nye brukere, er dette viktig for å kunne være forberedt på nye tjenestemottakere.

Omsorgsavdelingen er samarbeidspartner i saker der bruker har sammensatte behov, eller behov for timebaserte tjenester som f.eks hjemmehjelp eller hjemmesykepleie. Ellers i forhold til kvalitetsarbeid og legemiddelhåndtering.

Rehabiliteringstjenesten er samarbeidspartner i forhold til vurdering av tekniske hjelpemidler og tilrettelegging av bolig.

Kulturkontoret ved Fritidsavdelingen spiller en rolle i forhold til kultur- og fritidstilbud til innbyggere med funksjonshemming. Foran de forskjellige årstidene gis Kulturkalenderen ut, med oversikt over fritidstilbud de neste månedene. De sørger bl.a. for organiserte tilbud på ettermiddagene og populære Sommeraktivitetsuka og Vinteraktivitetsuka.

I tillegg samarbeides det med andre avdelinger ved behov. For eksempel i forbindelse med de byggeprosjekter.

Eksternt er FFO og SAFO og da særlig NFU (*Norsk Forbund for Utviklingshemmede*) sentrale samarbeidspartnere. Foreningene organiserer mange av våre brukere og deres nærpersoner.

MTA vurderer brukermedvirkning som et sentralt virkemiddel for å forbedre og kvalitetssikre tjenestene.

Habiliteringstjenesten ved Helgelandssykehuset avd. Rana er en veiledningstjeneste som vi har et bredt samarbeid med.

Autismeteamet i Nordland, Barneavdelingen og barnehabiliteringen ved Nordlandssykehuset er samarbeidspartner i forbindelse med tjenestetilbud til familier med barn og unge.

Vi har også samarbeid om praksisplasser for studenter og elever, med videregående skoler og høyskoler, med tanke på rekruttering og tverrfaglighet.

Fagforeninger / ansattes organisasjoner er svært sentrale samarbeidspartnere.

Milepæler i MTA

- Opprettet april 1998, organisasjon på plass fra juni 1998
- Basisdokument, 1 utgave ferdig mars 2000
- Gjennomført evaluering av MTA høsten 2000
- Ferdigstillelse og åpning av 5 boenheter i Heimengveien juni 2001
- Ferdigstillelse nye lokaler Rana Arbeidssenter desember 2002
- Ferdigstillelse samlokalisert avlastnings- og barnebolig november 2002
- Ferdigstillelse og åpning av 5 boenheter på Sagbakken april 2003
- Ferdigstillelse og åpning av 6 boenheter på Gardsbakken august 2006

For tiden pågår bygging av Mobekken omsorgsboliger, og planleggingsarbeid er påstartet i forhold til ytterligere to bofellesskap.

Utviklingsarbeid

I økonomiplanperioden 2014-2017 er følgende nye tiltak med:

- 20 nye boliger for funksjonshemmede i Mobekken, som ferdigstilles høsten 2014.
- Bofellesskap med 5-6 plasser som skal være ferdig i 2015.
- Bofellesskap med 5-6 plasser som skal være ferdig i 2016.
- Det er opprettet en arbeidsgruppe med brukerrepresentasjon som arbeider i forhold behov og muligheter for nye bofellesskap.
- Også i forhold til eldre personer med utviklingshemming ser man på alternative boligløsninger.

MTA skal gi Ranas innbyggere et best mulig tilbud av lovpålagte tjenester innenfor gitte budsjettammer, med fokus på tjenestemottakerne og brukermedvirkning. For best mulig ressurseffektivitet, skal vi videreutvikle nødvendig kompetanse og rammebetingelser innenfor områder som personal, bygg og arbeidsbeskrivelser, samt ha planer for kommende behov.

Vi skal være en god og trygg arbeidsgiver for våre ansatte, gjennom tilrettelegging, fokus på utviklings- og roteringsmuligheter, følelse av meningsfylt arbeid, samt rett sykefravær og turnover i forhold til arbeidsstokkens sammensetning og oppgaver.